

Pierwsza honorowa obywatelka Podgórza i Krakowa upamiętniona

2024-03-11

W miesiącu Krakowianek i w Dniu Kobiet kolejna kobieta wyszła z cienia historii. Agnieszka Jałbrzykowska stała się patronką placu w jej ukochanym Podgórzu. W nadaniu jej imienia placowi przy ul. Krasickiego udział wziął Artur Buszek, wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa.

- To wspaniała postać – mówi Artur Buszek, inicjator upamiętnienia Agnieszki Jałbrzykowskiej. – Praca, którą wykonała nie należy do łatwo zauważalnych spektakularnych odkryć, czy artystycznych osiągnięć. Ale była to systematyczna pozytywistyczna praca, u podstaw której leżało przeświadczenie o roli edukacji i jej znaczeniu w życiu młodych kobiet. Artur Buszek podkreśla, że ówczesna Rada Miasta Podgórza doceniła ten codzienny, wieloletni wysiłek Agnieszki Jałbrzykowskiej i w 1887 r. „za długoletnie krzewienie oświaty”, nadała jej tytuł honorowego obywatela miasta Podgórza. - I było to pierwsze honorowe obywatelstwo nadane kobiecie – zwraca uwagę Artur Buszek dodając, że zgodnie z decyzją Rady Miasta Krakowa Honorowi Obywatele Miasta Podgórza zostali włączeni w poczet Honorowych Obywateli Miasta Krakowa, zatem była to też pierwsza Honorowa Obywatelka Miasta Krakowa. A taki tytuł to prawdziwy ewenement, nie tylko na tamte czasy. W samym Krakowie musiało upłynąć ponad 100 lat, by kolejna kobieta, a była nią Margaret Thatcher, otrzymała taki tytuł, a pierwszą uhonorowaną nim krakowianką była Wisława Szymborska w 1997 roku.

Agnieszka z Majewskich Jałbrzykowska, urodziła się w 1818 r. w Krakowie, ale całe swoje życie spędziła w Podgórzu, wówczas mieście sąsiadującym z Krakowem i zwanym „Małą Ameryką” ze względu na szybki rozwój i oferowane możliwości. Młoda kobieta założyła tam w latach 40-tych XIX wieku pensję dla dziewcząt, pracowała jako przełożona pensji i nauczycielka. I oddała tej pracy kolejne 50 lat swojego życia. Każdego roku mury pensji opuszczało około 25 wykształconych uczennic. W skali całego zawodowego życia Agnieszki Jałbrzykowskiej to około 1300 kobiet.

Nina Gabryś-Janowska, pełnomocniczka Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Równościowej wyraziła ogromną radość, że kolejna wspaniała kobieta wychodzi z cienia i uzupełnia historię miasta. – To ważne, że w przestrzeni publicznej pojawia się coraz więcej „herstorycznych” upamiętnień, które uzupełniają nauczana do tej pory historię o brakującą część, dotyczącą miejsca kobiet w tworzeniu i kształtowaniu dziejów naszego miasta i państwa – mówi Nina Gabryś-Janowska i ma nadzieję, że takie upamiętnianie, jakim jest dzisiejsza uroczystość, a także nadawanie nazw ulicom, czy patronowanie nagrodom, przybliży biografie wyjątkowych kobiet i przywróci im miejsce w pamięci społecznej i dyskusjach publicznych.

Katarzyna Lasota, przedstawicielka Zarządu Rady Dzielnicy XIII Podgórze, podkreśliła wagę dzisiejszego wydarzenia. – Niewiele wiem o Agnieszce Jałbrzykowskiej, co pozwala mi przypuszczać, że bardziej była skupiona na działaniu, niż na prezentowaniu swoich dokonań – mówiła Katarzyna Lasota i dodawała, że to rodzi refleksję, żebyśmy zauważali ludzi, którzy działają i żebyśmy ich doceniali tu i teraz, jak np. nauczycieli, którzy jak Agnieszka Jałbrzykowska wykonują swoją pracę codziennie, mając wkład w edukację naszych dzieci.

- Doskonale znam twarz Agnieszki Jałbrzykowskiej – rozpoczęła swoje wystąpienie Melania Tutak, kierowniczka Muzeum Podgórza. – To starsza pani w białym kołnierzyku, o spokojnym, ale dość surowym obliczu. Codziennie się z nią spotykam, otwierając Muzeum. Melania Tutak

podkreśla, że portret Agnieszki Jałbrzykowskiej jest numerem jeden spośród portretów wszystkich wybitnych Podgórczan prezentowanych w salach muzealnych. – Przypominanie takich postaci to ćwiczenia z pamięci, a pamięć to kościec tożsamości – podkreślała Melania Tutak. Plac pierwszej honorowej obywatelki Podgórza i Krakowa jest umieszczony między blokami, blisko szkoły i mieszkańców. Według Melanii Tutak to symbol dążeń wspólnototwórczych, którymi charakteryzowało się dziewiętnastowieczne i charakteryzuje też współczesne Podgórze.

Wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa Artur Buszek podkreślił, że cały Kraków chce podziękować Agnieszce Jałbrzykowskiej za jej wytrwałość, zaangażowanie i podążanie za swoim życiowym powołaniem. – Pierwsza honorowa obywatelka Krakowa staje w pierwszym szeregu znaczących postaci naszego miasta – powiedział Artur Buszek i zadeklarował, że biografie wybitnych krakowianek znajdą swoje miejsce w opowieści o historii Krakowa.

Rada Miasta Krakowa 20 grudnia 2023 roku, przyjęła uchwałę nadającą nazwę placu Agnieszki Jałbrzykowskiej bezimiennemu obszarowi położonemu w Dzielnicy XIII Podgórze przy ul. Ignacego Krasickiego (część działki Nr 120/37, obręb 12 jednostka ewidencyjna Podgórze).